M.A.LIBRARY, A.M.U.

هدية سال سوم سراج الاخبار افغانيه

5

the state that it is

12 g

خالق يكانه . بزبان مواليد ثلاثه

i same

. 1

5

مطبعهٔ دارالساطنهٔ کابل طبع کردید

المالي المحرالي

مر سالات کود الله كلا خالة حيان است درکون و مکان عیان نہاں است ه<u>مذره و جزء فرد ذرات</u> شد بھر تجلیش چو مرآت ه، ذرهٔ ان عجیب آشیا شد مظهر صنع رب یکتا در برگ نظا کن و کل او در تاك نظر كرو مل او درريشه وميوه شاخو ساقش درتخم والمواواهم مذاقش غوری کن و صنع حق نظرکن سكايكي الردات بدر ابن

خکر که چکونه صاله فرد ازتخم جار زنگ ترکره آن ريشهٔ ترمونا: ك و خورد در خاك يكان يكان فرو رد از سوی د کر عود بالا مك ساق لطيف سيز زميا درخاك مي آنقدر كريشه رفتار و دوش عود پیشه در ساق هانقدر بلندی سدا شودو چه شوق سندي شاخ آوردوز رکی بوشد دیبای لطیف سیز نی بد کابهای لطیف و بس ظریفی أثميار لذبذو بس أطيفي بار آورد و ،دهدحازوت می آورد و ، دهدشطارت

م ادات الله

حالا بسوی جماد نکر کو شکل دکر دهد به منظر اشكال حجار مختلف را سناکن نهاده در سرا با درکوه سبن وسیختی او درزرو. واوج ویستی او رخام وحماق زردو ازرق مخشيده بكوهما چه رونق الوان محس محنلف شكل آرد سظر محير عقل از سنزهٔ مخملین نرمین نوشیده قبای خیلی رنگین مرقط أنشار سے شار بر سبزهٔ سنك رنگی زنسکار کر دست حنان کمر فشانی حران نمه ده نقص مانی

در نوع جماد اکر به بینی كأنهاى عجيب جمع بنيي نقره به سفیدی زر زردی در حوف زمین نکار بندی: كرداست بحكم خالق فرد خلاق حمادو سيزه وورد ياقوت و زمر دست ونيلم الماس وزغال سنك وقورم (١) همايارة آن زفيض تردان دررنك دكر شده است غلطان از حمله کذر زغال را گیر آ بروی سیاه نور تخمیر أنوار فيوض حضرت حق اسہ از عجیب کرد ملصق باان سیه زغال سنکی وه وه جه غررب شوخ وشنكي

(۱) مك نوعي از ممدن است

الأنورو حرارتش حمان را نور آمدو زیده کرده سازا آن کاس هوا که کرد روشن هم کو چه و شهرو کم یی و برزن از سنك زغال شد مايدان روشن بودان ہے و اغیار آن سرعت سرو دودآر بك درريل وه آگه و ط و فاريك از ابن سيهٔ تقيل آميد گراو نبود عطالت آبد : جكاره شود زدور افتد چرخ همه النجمين معدد آرام و کونشودهویدا در حهه کارکاه دنیا ىك سردى و ظلمت مديدى تارىك كىند رود سفىدى منکوکه به تبرکی چه نوراست "درنوع جماد نور طوراست طاهم سیه است و تیره و تار باطن همه کره پیست و آنوار از جمله محبتر اینکی الماس از فیحم بود بکیر مقیاس یک انخره میکند کمیم در کان زغال پر توسم زان انخره شد پدید الماس بنکر حکم حکیم و بشناس

(حيوانات)

غوری توبکن بنوع حیوان اسرار خدا با بین نمایان در بیمنهٔ سخت کاس مانند کرجان اثری نداشت ای راند بنکرکه چسان حکیم مطلق زآانار حیات داد روانق آن زردی مایع دروانش چوچه شدو شد سفیدی خوانش

از زردی تخم وهم سفیدی مراغی شدو رفت در بلندی ىك حس عجيب عشق ولذت از ہر حیات کرد خلفت مجلوب شده است نوع حموان از مور همان لذائذ حان *تفر*يق نمو د ا*رد و* فرقه ىك فرقه ترو دكر حه يم ماده ١ وه مأده المواد روح باتو عشق ازتوو لذت تو هرسه درطارو وحثىو ماهىو مور عشقي شهادو لذت ونور کوری و . چه کور ۲ کور اسم ار ! تخلیق نمود ہر النکار کار مکہ که حیات را نمر داد كاريكه هزار نوع انجاد زان کار بروی کار آمد حان آمد و عشق یار آمد

عشقست مدار زبدكاني بي عشق كحاست كامراني از عشق ساست كائناتش از عشق قوام وهم ساتش در (حاذبه عمومی) شکر: کوعشتی تود نه چـیز دیکر زان حاذبه ،عالم است ريا زان عشق ، حيات شد هو بدا در طارو حار باو انسان شد جوهم نور عشق سوزان زانيه زش وشوقولدت ونور کردید عیان چه نورش وشور مك قطرة آب كوم مايع باقوت بمبة طبايع از منبع صلب والترائب اجرا عجارى المدائب آز آب عذوب شد کو ا را

برطبع لطيف نطفه پيرا:

بلعش غمودو دررحم رد بدآب وويش جنين آورد شد طفل و قدم نهاد وخاله مادر بدرش خوش و صفاءات از لفظ شجر مراد عشقست الزد اکے' آن وداد عشقست نزدیك شدى شحر أبرداد زان مهه دترا هزار غمه زاد یکسر بدی خالی از غمر دهم سرها شذي غم شدت فزونتر دنيا غمرو ليغملست حبنت آزادی مشت و نار اسارت حه ن كشني اسبرداء عشقش خه ردى مى وصل حام عشقش: كشتى ىغ حىيان كرفتان غمهای فراق و صل دلدار بك لحظه أكم فراق آمد حان رنو کران وشاق آلد

﴿ احوال انسان ﴾

تورات چنبن سان نموده: در خلقت آدم ستو ده خلقش چو نمود زاب وارطین روحش بدميدو كرد تلقين حوا چونود. کار آدم: بد سیحده و طاعت دمادم جز سندہ کی ہمد می سودش از حمله حمان غمي سودش ان کرڈ ارض خانہ اش ہود سحر او جبال لانه اش مود در مشهو آبشارو جنكل آزاد بدو نبود کاکی ازنعمت رنك رنك حنت محظوظ مدو نداشت تقلت هركوشة ارض مسكنش يود دنيا همه دارمأمنث يود

آزادی ٔ وبیغمی بهشت است آزادی مخلقت وسم شت است آزادي آدم خدا خواه يكسو شدو عشق كشت عمراه دردام لذابذ تناسل افتارو نمه د او تكامل عشق آمدو كشت نام او مار شیطان هیجان شوق آنکار چون دانهٔ عشق خورد آدم بیرون شد ازان سرای سغم زان داله نمو نمود ازواج هرزوج به تیر عشق آماج آن واقعهٔ فجيع قابيل لديك شررى زعشق يقيل

﴿ حَاكَمِيْتُ السَّالَ بِرَدِيكُرَ حَيُوانَاتَ خلاق عظيم واحد حى درجمه كائناتومرشى:

اسرار صنایع عجیبی ---تخلیق نمود ، بس غرای اسباب بسي فراهم آورد حون کرد اراده کو سازد این نوع شریف آدمی را تركرة أرض حكم فرما اسباب : عقل سهر او ساخت جوهم شدو دردما غش انداخت زان جو هرتاب ناك روشن آورد بكف عنان توسن دانست که فرد فرد واحد نته ان که شو د زخو د محاهد درراه معدشت حماتش نتوان که سارد آب واتش ىك كردة نان زكندم وجو َىكَ الدَّهُ ذَكَهُمُهُ وَنُو لك مسكن وجاي خواب كردن یك مشر به مهر آب خوردن

تنها نتوان تدارك آن سرچند که دنو باشد انسان باقوت عقل بار کر دید. جمعیت وزیست را یکی دید زارو به تعاون وتناجه ب محکم م انمو د هی عناصر آهن مکشيد و آتش افروخت نقرد تكشيد وزر المندوخت سارو نعرو سنان و حکان حاضر غمود وماندار کان حالاً تولدان به سال و اشتر وان كاودوشاخ ازغضب پر آن نحجهٔ شهرمست غران وان دهشت کرگ تیز دندان انسان ضعف عاحز فرد: آیانچه کو نه دفع آن کر د ۴ لاكن جو خداى حي سبحان تكمزيد ورا زحمله حممان دادش مقابل همه شان جمیت و سعی و عقل و اذعان آلات عجیب کرد ایجاد غالب شدو کرد جمله منقاد بادام و کمیندو تیرو خنجر بنمود جمیع را مسخر باقوت و زور بوست شانرا میرش بکشیدو ساخت روغن درروغن ای مود خرمن آن کوشت ورا زیهاوو راز درروغن خود نمودش بهاو

﴿ حَكَايِت برسبيل تَمْشَيْل ﴾ اذبهر مثال و فرحت مغز تمثیل کنم حَكَایِت نغز درجنكل پرشكو و شانی مرغایی داشت آشهانی

حنكا زدرختهاى عالى انهوه بدو نسود خالي سنزه نزمين فككنده دسا اشيجار بسانه كشته همايا کانهای طبیعی ماون حنکل شده زان جو سخن کاشن بك آب لطيف يس در خشان جونی شده استو کرده جریان: درىكطرفى زىشة زرف آن بیشه که میلهاست بحرف در باشهٔ این چنین کر کفتم أنواعو حوشو طبرو ضيغ تودید به سغمی و شادی غافل که بشر اود فسادی مرغانی به بیشه آشیانداشت درزر درختی خوش مکانداشت درساحل نهر آب جاري

رسیزه وکل بعیش کاری:

میزیست و نبودیش غم هیچ در آبو بخشکه باخم و سیج : مبرفتى و مينمو دى عشرت خسیدی و کردی خواب راحت يك شب كه غنوده بود سيغم در خواب بدید روز ماتم ماتم چه مصببت عظمی انسان عنامش داده همي اودید که آمده است انسان در جنکل شان فریح و شادان دردام حیل و حوش و انعام آورده و اونشسته خودکام اورا بكرفته و مچــاقو سركنده ويرربوده يكسو افروخته آتشرو كبايش کرده است و ربوده آبّو تابش ازدهشت این منام مدهش برخاست زخو اب و بس مو حش

رواز غودو رهواشد باشورو فغان به بالهما شد ازحاءو مقام خود سفر کرد **ذوق وطن ازدلش** بدر کرد در هیچ مکان و هیچ مأو ا آرام نمکرفت بکحا ۔۔ مىگىفت سالەر بە افغان ازمهر خدا سامد انسان ای طاہرو وحشہ و حاریابان بكريز كه خواهد آمد انسان لك شر ورك يرمهامه درزىر درختى اوفتاده . بشنید چوهای و هوی اورا رحست نقهر وكفت آيا ان شورو فغان و ناله ات حست؟ انسان چەو خوف وىممت ازكىست؟ بط كفت: كه اى توشاه حيوان -هستی، وولی ندیدی انسان انسان تومکو بلای مدهش

افتاده زبهر مانه سچش ___ بالد جومهاكشد نزد زود ریان کندم تر آتش و دود پس آتش جوع خود نشاند دندان بعظام من براند بکریز زمن شنو توای شیر ترسم که بیابدو کند ز ر همماوتراو دیکر آثرا ۔ يابدره بشه راكند حا _ زين خواب كه ديدهام به يميم شداتب زغم دل دونيم رشر غصب بشد بديدار ازان سخن بطنگونسار غرمدو بكفت: اي هراسان تَأَكُّى تُوسَمُ ائَّى رُارُو هُزيانَ منشين و مدو سين كه شاهم برجمله تان ... و کلاهم

درسامهٔ لطف من بیاسا ازترس براو ژاژ کمخا یچاره بط ضعیف لرزان ىنشست و سكوت كرد ترسان ىك لحظه كذشته ىود كز دور . بَك كر دو غبار كشت منظور شد شبر بهانتظارو هوشبار کرکرد برون چه آید اسرار باشد آکر آدمی هاندم اورا بکشد غمش کندکم نزدىك چوشد زكرد پيدا کردید خری بتاخت همیا درعان دومدن مخربط – چشمش بهزیر خوردو آن بط لرزيدو مهايستاد ترسان غريد هزيرو كفت: برخوان احوال خودت که کستی تو ازبهر چه میدوی نهرسو

خرکفت: که من فدات گردم قربان توخوش صفات كردم من كهنه غلام تان خر هستم امروز زچنك انس رستم .کم *کخ*نه امرزظلم انسان انسان نه اللاي حمله حموان بشنيد چوشير قول بدكو برسید چه ظلم کرده برتبو ىرمن توبكو يكان يكانش تَّامن نكشم بهرا يكانش خر کفت که برمن هماسان صدها ستمي كند عايان ىك چىز كە نام اوست يالان ريشت نهد مراو برجان _ درزیر دمم چو دمچي آورد زبر شكمم چو تنك بفشرد آنكاه زندىحوب سختم اززور زدن بدن کرختم

سنكو كلو چوبو خاكو پارو بارم کندو کشد بهرسو امروز چوداد فرصتم دست بکریختم و شدم سوی دشت ان است که آمدم کر زان تاوارهم ازجفای انسان حون شيرشنيد منطق او کفتش بنشین و همازه کم کو درسانه وتم ساسا نتوان که کسی زند ترایا خر بهلوی بط نشست ساکت لمكن زهراس بود صامت بعد ازكمي بازشد يديدار ىك كودو غبار ظلمت آثار – زان کر دو غبار اسب حالاك حدا شدو ميدويد غمناك حون شر بديدش كفت باخويش انسان ود انکه آمد از پش حاضر شدو خواست حمله وآن يط كفت: كه باش، نيست انسان انسان که منش مخواب دیدم حاربای ندار دو نه دم هم سی شہر سکون نمودو آرام ىرسىد زاسب تند خودكام ترسان و دوان کجا روی تو استاده شوو زماجرا کو تعظيم نمود است و استاد كفتاكه مراست دادو سداد ازدست نی بشر که باجور که ده است مهازیون و ناحو ر آزاد بدم بدشت و صحرا بكرفت مراوداد غمها _ ىك حيز كه ناماو بود زين **بریشت منش نهاد از کین** ازچرم دوتنك سخت محكم بربست مهابزير اشكم

بك آهن سخت خارداري آندر دهنم کند چوساری آثراً بلجام سخت جرمين -کش کر دو دهن مراست خو نین از آهن سخت چار نعلی در حار سمم بمیخ څلی . کوید به چکش بسیختی وقبهر شرنی زندکی کند زمر كويم اكرت زوصف مهميز آن خنجر کافر ستم ر نز ای شیر توهم شوی هراسان بکو زی نگری نام انسان مهمیز که چرخ تیز دارد مهلوی مرامه آن شکافد دركوه دوآندو يصحرا در آتش و آبو جنكو غوغا ميويدم و زنديه مهمير مهمىزكه كلهاش بودتيز

امروز چو بخت یار کر دید بكريختنم قرار كرديد — ابن است مرا وقايع حال ازدست بشر شدم بإمال برطبع هزبر برمهابت دشوار سامد این حکایت نادیده نقهر شد رانسان شد منتظر ورود انسان تاباز بدید کشت کر دی سدا شد ازان غبار دردی ىك اشتر دردمند ىرغم افتان ودوان بترسهمدم چون شمير بديد نتيه او وان کر دن ویاو سینهٔ او باخویش بکفت کاین سروشان نبود مكر آنكه باشد انسان غريد وبحمله كشت حالاك مرغابي فغان كشيد غمناك

کای شیر نیکاهدار حمله کابن نیست بنم باود زحمله انسان که منش بخواب دیدم آن بود بلا ومن رمیدم کردند سکون بشر سیدا زاحوال شتر بكشت جويا اشتر نزبان سزباني تذكار نمود درد حاني كفتاكه خدا نكاهدارد ازشم شم که ظلم دارد: ترجمله وحوش ومرغ وماهى حاکم شده و نمو ده شاهی ظلمو ستمي كه كرده بامن حانم شده زارو کار شهون سوراخ نمود بينيم مرد یك چوبی ازان برون آورد آثرا به مهار بند نمود کش کر ده شدان مهار مشدود

کشتم چواسر آن مهارش شد میده و جودم ازمتارش «کت » نام بلای چونی او يشتم شده زارو زخمي أو درکوه و سحاری و براری تویان کندم به بارداری را های درازو سخت رسنك طی کرده سارهای بازنك ابن است حکایت من زار کفتم بتواندکی زبسیار شد شیر بقهرو ازغضب پر ازان سخن عجيب اشتر كفتاكه اكر سام انسان محوش كنم وكشم ورا حان بط كفت: كه هان بخوان تولاحول ازشم بشركه هست بر هول مهتركه خدا ورا نبارد کر آوردش ،لا سارد

مهای وشیر در همین کب *بودند که گرد خواست و تب تب* ازتب تب پای فیل لرزه آمد نزمين وشير شرزه يك فيل جسيم برشكوهي گو ئیکه نود دونده کوهی ازکر د ترآمدو دوان تود کوشو دم وخرطمش بران بود چون شیر بدید هیبت فیل كفتاكه بشرهم النست بي قيل مرغابی بکفت این نیا شد انسان دكرو چنبن نباشد رسيد هز ر حال ازفيل: کای فیل کےا روی توجون سیل کفتا که زدستآ دمی زاد فرياد وهزار داد وسداد کوش وسرو مغزوپهلوی من

از چنگك تىز كىج، زآ ھن

سوراخ شداست وجمله يرخون غمها بدلم ازآن شد افزون ىك چنگكاآن اكرتواى شىر: رفرق خوری زحان شوی سبر نا كرده تمام فيل احوال بط كرد فغان وقال وماقال ازشور وفغان وآء وكلكل انداخت قيامتي بجنكل -میکر د فغان که امد انسان يارب بكجا شويم پنهان هم اشترو کاو خر نفریاد کشتند که وای آ دمیزاد: آمد؛ بدويد وحاره جوئيد مهتر که عمرك خود نيوئيد چون شر شنید های و هو شان ازقهر بشد جوسيل جوشان كفتاكه كحاست آدمي زاد نما تو بمن که من شوم شاد

بانحة تنز وزور دندان

ياره كنمش كشم ورا جان كفتند سين نزير اشجار: آن جسم ضعیف وزار برکار آن جميم ضعيف باشد انسان بگریز که تانه بیندت هان چون شر نظر بغور نمود ازدور بدید انس را زود اما حه ضعف وخورد حترى آمد بهنر برچون پشیزی لك آدم لاغرو زيوني سقوت عجز رهنموني ىك توبره بەيشتۇ چۆپ دردست ربشش به سفیدی کشته پیوست مبرد قدمی بسوی اشحار معلوم شدركه هست نحاز نزدىك چو شد هزىر غريد نجار ہوش کشتو لرزید

حبران شدو واله ماندو کریان آیا چه کند مچارهٔ حان ىك نەر ؛ مدھشى مهيى زدشير برو كهبد لهيبي برجان أشهر شرر سفتاد زان نمره و ، عجز کردو استاد رسید هز ترکای حفا کار این ظلمو ستم چرا شدت کار ران همه فیل و اسب و اشتر ظلمت زجه مكند تواتر انسان جوشنید این سخن را باكريه وثاله كفت شاها من بندهٔ عاجزم بسی خوار اولادو عىالدار ىسيار نهاسپ شناسمو نهاین خر بافيل و شتر نباشم همسر نجارم و نان خو رم زصنعت

امهوز سيامدم مخدمت

خدمت بود ابنکه خانه سازم از بهر پلنك نحِه بازم من عاجزو آن پلنك بدمست چون حکم کند چه چاردام هست انست که آمدم به امرش تاخانه بناكنم بهنمرش درشير حسد بشد بديدار ازان سخنانو كار نجار بكشود دهن ههر تروى کای آدم ہی وقوف تاکی ازنمر له پیش من حکایت کوئیو همیکنی روایت من شاه همه وحوش باشم كوئى مەيلنك خانە سازم ؟ اول توسا بساز خانه ازبر من و من ترانه من لايق خانه ام كه شاهم عر است زجمه ساهم

باقوتو زور نجهوپا میخواست که بشکند قفس را لیکن ز صلابت و مثانت كان حوب زعقل يافت قوت تمكن نشدش كه بشكيند جوب هم چند که کود هم لت و کو ب نحار نخنده کفت :کای شیر آرام نشین که نبودت خبر آسو ده نشهن و گير راحت تامن بكنم مجوع خدمت ان کفتاو در آز کرد دستش بكرفت كلوى بط بكشتش ترکند وراو توست کردش درچوب کشیدو روست (۱) کردش آئش ہووخت جز زش کرد از آتش تیز قر من ش کو د کر دید کباب بط مخواری خوابیکه بدید کشت جاری (۱) روست بكنوعيست ازكماب

نحار بخورد لط بلذت شد کشنکی دفع وکرد راحت برخواست و برید چوب بسیار براشتر و ایب کرد اوبار سرفيل كرفت و خواب دادش آورد قفس رونهادش کر دید سوار خود عرک در میش تراند جمله بی گ درشهن رسیدق برد آن شی دريش ملك زيسه شد سر آن اشترو اسب ننز غروخت وان چوپ تبار کردو هم سوخت سَكُر كه بشر به عقل و حكست نمو د حسان عجب صنعت انسان مكمال كشت انسان كر است كالو فضل وعرفان

نجار بعجز كفت واى شاه من تابع احرمو توئي شاه كرامركني كدو ساعت سازم بتو خانه بهر راحت امرش خود شرو ، نحار: ازتوره رون تمود اوزار درتوبره چه بود ۱۴ره تاشه میرىد باآن خشب زىيشه اخشاب متهن و سيختاو محكم ببريد وقفس بساحت بيغ ىك تلك محكم و متيني کو بود جو قلمهٔ رصنی آباد نمو دو کفت:شاها خانه شدو لطف کن درون آ تًا منكر مش كه بر و چو دت راست استو همیدهد نمودت ياهست دران تفايصي جدر

اصلاح کنم که کردی خور سند

عد شہر درون آن قفس زود

نجار نمود زود مسدود: دروازهٔ آن قفیم محکمت شد شر اسردام غفلت عقل آمدو شير شد زيونش علم آمدو جهل شد زيونشي چون شر اسر کشت دردام مهماغان بمز - كفت: كاي خه أن خالهو قصم لو مبارك شه بودی و اسر نو مبارك أى خام طمع غرور يرور ای وحثی تند خوی خودسر كفنم كه بخوان بجان تولاحوك الشر بشركه هست برهول نشنیدی سیخ شدی اسرش افتاد ی مدام دارو گبرش حِوْنَ شَيْرُ شَالِيدُ ابْنُ تَمْسَخُو گردند ههرو از غضب ر حیوان بودو تباشدش فرق
زانعام و بهایم است بیفرق
این نکته زشرق و غرب بشهار
شیر آمده شرقو غرب نجار
درهند بین وحشمت او
انکلیس بین وحکمت او
باصنعت وعلمو فن و حکمت
بایولتیکل و بسی سیاست
بموده بنوعی هند رارام
زآنسان که شده است شیردررام
در جلال آباد سنه ۱۳۲۹
(محمود طرزی)

درینبار بسبب بیاری منه منی که بروجود ناتوان این مدیر و محرر عاجز مستولی شده است نتوانسته که یک اثر جدیدی هدیه قارئین کرام اخبار خود بتوانی . اثر جدیدی هدیه قارئین کرام اخبار خود بتوانی و وعده خلاف نشدن همین اثر ناچیزانه منظو معاجز آله را که از حکمت ادبیات بحث میراند و درسفر سنه ۱۳۲۹ در جلال آباد نظم و انشاد شده بود بکمال سخیز و افتقار تقدیم انظار اولی الابصار نموده دعای خلی از ریای عمر و اقبال و شو کت و اجلال اعلیحضرت بادشاه مراحم خصال معارف آمال مقدس محبوب القاوب خودمانرا و رد زبان عبودیت مینایم .

بن لوحه بقلم ماهم أنه و رسام شهير عن تمند غلام محمد خان مصور تصوير شده است ١٣٣٧ [زينكو كرافي سيدا بوبكر]

195 1950

This book is due on the date last stamped. A fine of 1 anna will be charged for each day the book is kept over time.